

کۆمەڵە چیر و کەکی فولکلوری

- غازی حسەن -

ژ بێتین سلاقی گۆستیه

پادشاو گۆندی

رۆژەکه بە هاری یه خوێش بوو . پادشا وهزیرو وەکێلید
خوێفا سییاری دچوونه سهیرانگی .
پادشای دیت ، وەکێ گۆندەکیدا رهخ جه وەکێ ئافان
کالۆمێرەک دارەکه گۆزی دنکینه . ومختا پادشای ئەفا یه کادیت ،
نیزیکی کالی بوو ، سهلام دایه و ژنی برسی :
- کالی زهمانی ، چ ل ته قهومی یه ، توفی جه فایه دبینی

کەلۆ تو زانی ، وەکێ دارا گۆزی دهرنگ بهرده ، ههتا وی
چاخێ تویی عمر بکی ؟

- پادشای دهلال - کالی گۆتی - بافنی تهیی رهعمهتی ، وەکێ
تهرا خهزنه و دهفینه نه هیشتا ، کەلۆ تهیی بکاربوویا پادشای
بکرا ؟ کال - بافنی مه گەلەک دارێ هانکاندنه ، مه بهری وان
خوهری یه ، ئەمێ ژێ بنکینن ، بدا نهفی - نه فێچرکێد مه بهری
وان بخوون ئاها ئەفه نیته من .

کیفا پادشای کالیو خهبر دانا ویرا هات . ئەوی عمری
سهر وهزیری خومکر ، وەکێ دهه - زێرا بدهکالی . کالی زێر

هلدان ، فهگه‌ری یا سهر دارا خوموژیرا ها گوټ :
- ئەز گه‌له‌کی ژ ته رازیمه ، دارا منه ده‌لال ، برا به‌ری
ته تمی زه‌غفبه ، دومکا ته دریز به ...

فرا پادشا عجیبامیی ما : گه‌لو چرا کالی ئوسا رازیبوونا
خودا داری ، لی نه‌گویی .

پادشا فهگه‌ری یا سهر کالی و گوټی :

- کالا ، ته‌چما ئوسا داریرا گوټ ؟

کالا جایی پادشی دا :

پادشایی ساغبه ته‌به‌ر چه‌عفی خوه دیت ، ومکی فی داری
ههما فی سه‌هتی به‌ردا من .

ومختا پادشی ئەف گلیی کالی بهیستن ، ومزیری خومرا
گوټ :

ومکی دهه- زیری دنی ژی بدمنه کالی .

کالی ئەفا زیری خوه ژی هلدان ، به‌ر پادشی ته‌منه بووو
گوټ :

- ئاها من ب ته‌مامی هه‌قی دارا خوه ژ دارا خوه ستاند ،
بدا دوا خومدی ل دارا منبه . هه‌ر دارمک نا‌فا سالی‌دا جارمکی
به‌ر دوه ، لی دارا من روژمکیدا دوو جارا به‌ردا .

● گوندیی ئالهد ●

روژمکه سایی بوو

پادشا ومزیرو ومکیلید خومفا دچوونه نیچیری . پادشی
ریفا گوټه ومزیری خوه :

- ومزیر ، دکاری بیژی ، ئیرو بارانی بباره ، یانی نا ؟

پادشایی ساغبه - ومزیر گوټی - چقاس ئەز زانم ئیرو باران
ناباره .

ئەوانا ب خه‌به‌ر دان ری‌دا دچوون .

وی چانی وانا دیت ، ومکی گوندیکی که‌سیب که‌ری
سییاره ، ویدا ته . ئەوی گه‌له‌کی له‌ز بوو . ومختا گوندی نیژیکی
وان بوو ، پادشی ژی پرسی :

- توژ کوتییی ، توی کودا هه‌ری ، چما ئوسا له‌زی دبه‌ک
کوقازاخا دایه‌ پی ته ؟

- پادشایی ساغبه - گوندی گوټی - ئەز بو‌نا وی یه‌کی
دله‌زینم ، ومکی نها بارانه‌که ئوسایی بباره ، لیییی رابه . ئەز
دله‌زینم ، ومکی چۆلی نه‌مینم .

پادشی گو‌ه نه‌دا سهر گوټنا وی .

ومختی ئەوانا چون گه‌یشتنه جیی نیچیری ، بارانه‌که ئوسا
باری ئەوانا ئوسا حال بوون ، ومکی نکار بوون بن خودا بچونا .

وانانیچیر نه‌گر ، فک و قالا سهر مالی خودا فه‌گه‌ریان .
ومختا پادشا ، ومزیرو ومکیلی خوه گه‌یشتنه مال پادشی شاندا

په‌ی وی گوندییی ومکی وی بکه ره‌ملداری خوه چاخا گوندی
ئانینه دیوانی و پادشی گوټه وی ، کو ئەو ئیرو‌دا ره‌ملداری

پادشی‌یه گوندی معدی خوه کرو گه‌له‌کی به‌ر خوه که‌ت .

پادشی ئەو یه‌ک ته‌غمینکرو گوټه گوندی :

- توگه‌ره‌که شابیی ، ومکی ژعمری خوهیی که‌ سیبیتی خلازدیی
لی چاوا تی کفشکی ئەو قولخ نه ب دلی ته‌یه بیژه چیه معنی ؟

- پادشایی ساغبه ، دیوانا ته‌دا باران ناباره وتمی نینه
ومکی باو باران ته‌دخه . لی باو باران تمی ل گوندی یا دخه . ئەز

دها گه‌له‌کی کیری وانا تیم و دخومزم فه‌گه‌ر مه‌ جه‌م وانا .

● فیلباری یا پیچه‌رومگی ●

ومخته‌کی ته‌رمول و ته‌یرمه‌ده دوژمنی هه‌ف بوون .

روژمکی ئورتا واندای شه‌ر پیشدا تی . پیچه‌رومک ، ومکی
هم نۆلا ته‌رمولانه‌و هم ژی نۆلا ته‌یرمه‌دانه ، ته‌فی شپ‌ر نه‌بوو ،
خودا ئالیکی ل شه‌ری وان میزه‌ کر .

ئەو دلی خودا ژی ها فکری :

«ئەزنی تایی مه‌زینییی گران بنه‌ییم کی کو ئالتکه ، پشتا وان
بگرم» .

ومختا ئەو پی هه‌سی یا کو ته‌یرمه‌یی ئالتکن ، چوو جه‌م وان
گوټ :

- ئەز ته‌یره ده‌مه ، ومختا قه‌زی یا بی پیشی یا ، یانی ژی دژمنه‌ک
هجومی سه‌روه بکه ، ئەزنی بئمه‌ پشتا وه

چه‌ندمکی چوندا ، ومختا پیچه‌رومک دیسا پی هه‌سی یا .
کو فی جاری ژی ته‌رمولا زور دایه ته‌یرمه‌دا ، ئەو ژ گویرمه‌دا

رهقی ، چوو جهم تهرهولا ، وانرا ها گوت :

- نهز تهرهولم ، جسني مشكامه ، نهز هاتمه كومهكي بدمه وه .
نهمي تهفایي پيشي يا تهرهوا شيركن . نهوانا قايبيل بوون . شهر
هه پيشدا دچوو .

ئاخرييدا تهرهوا قهواتا خوه توپكري وب سهرهك فاني يا
تهيرئ خوهي سيمر نشكيقا هجومي سهر تهرهولا كرن و نهوانا
جارهكيقا ئالتكرن .

شهر خلان بوو ، پهيمانا بارشبووني گرئدان پيچهرموك
جهم رهفن چوو ، كه ته شكهفتي ، جيني تعري ، بوئا روچكي
تهرهواو تهرهولا نه بينه . ههتا نها زي ل ورا دزي .

● گهروگا ●

جارهكي كهروگا په ي خه باتيرا دچوونه ماني . نشكيقا
گورهك پيشيا وان دهرهكهفهو وانارا دقئزه :

- گه لي پزماما ، چاوا دفينم ، هون گه لهكي وهستيانه و هم زي
برچينه ، وهرن نهزي وه بقمه ناف ميشه ، ل ورا جيكي چيرمي
باش ههيه ، هون دكرن رند هيسابن و خومرا بچيرن .
كهر گيرا دقئزه :- برئ مني مهن ، گور راست ديئزه ،
وهه نه م هه رنه ويندهرئ ، كي زانه ، دقه نه م هه رنه ماني ،
خوهي مه تشتهكي نه ده مه ، نه مني برچي بمينن .
گا قايل نه بووو گوت :

- نا خوشكا من ، نهز ژ گوتنا گور باوار ناكم نه مني زيانا
خوه ژوي بفينن ، كي خير ژگورا ديتيه ، وهكي نه م زي لي بفينن
؟

په ي قئ يه كيرا گا نه وهستن و بهر ب ماني چوو ، لي
كهري دا په ي گور ، چوو ميشه .
گهله وهعهده دهرياز بوويه ، ههلا كهري بي ناقل ژ ميشه
فه نه گهريايه .

● پاره قه گرن ●

روژهكي گور ، روقي وشير تهفایي چوونه نيچيري . نيچيرا

وان وي روژي پر بوو . ما ، وهكي وي نيچيري ودهكه ههقه . پاره
فهكهن .

روقي شير را گوت :

- پادشي مني مهن ، هورمهتا تهرهوا دهرهك ناده ، وهكي تو وي
شوخولي بكي ، من زي نافا فيلبازييدا گونه كار دكن . هه رنه ني
گور دكاره نه قئ نيچيرا مه ودهكه ههقه سهر مه پارهقهكه .
شير گوتنا روثيرا قايل بوو .

گور دهرهك پي كر نيچير پارهقهكه .

نهوي گوتنه شير :- خودي خوداني من ، نهقا هه ر دوو
پاري مهن تهرهوا ، نهقان هه ر دوو زي منرا ، ده نهقا پارا هانه
بچوك زي روثيرا .

شير دلي خودهوا پاره قه كرنا گور را قايبيل نيبوو ، چمكي
نهوي پارا خوده قاسي ياوي هلهدا .

وهختي گور نيچير پارهقه دكرو هاتني خود تونه بوو ، وي
چاخي شير نشكيقا له غمهكي ئوسا سهرئ گور خست ، وهكي
هه ما دهرهك خوهرا هه ر دوو چعقي وي هه قيرا دركه تن شير
قه گهري يا سهر روقي و گوت :- پيزماني مني دهلال . شيجار زي
تو وهه ر نيچيري پارهقهكه .

روقي ب فيلبازي پيشدا هات و گوت :

- سهر چعقي من ، پادشي مني مهن ، نهز بوئا هورمهتا ته
سهرئ خوه ددم ، تشت ناكه ، شيجار زي نهزي جه ق بکشينم ،
نيچيري پارهقهكم .

نهف هه ر دوو پاريدهانا - تعشتي يا ته ، هه ر دي هانا زي
بوئا فراقينا ته ، نهقا زي شيقا ته ، لي هه ر دوئ هانا زي ژ
ئالي مندا تهرهوا پيشكيش .

شير بن ليفادا كه نياو گوت :

- روقي فيلباز ، بيژه ، چكا كي تو ئوسا هينكري ، وهكي تو
نيچيري ئوسا رند پارهقهكي ؟

روقي جاب دا گوت :

- چعقي گور .

● دهوله ئي و گه سپ ●

● گپوارپسگی ترسونهک ●

روژمکئی کپوریشد بهرهمی سهر ههف بوون ، شپورا
خوهمرن . ناڤا واندا کپوریشکا مهن خه بهردا و گوت :

- نهز گهلهک دهشت و زوزان ، گه لو نه والا گه پيامه ،
چقاسی حه یوانهت و تهیرهده ههه ، تهفا ناسی دکم ، لی ژ گشکا
زعفر جسنی مهنه ویرهکه ، نه م ژ ههه تشتی دترسن . بوئا قئی
یهکی ژئی نهوانا قرار کرن ، ههرن خوه بافیژنه ئافئی و جارمکیفا
خه زابن .

ومختا نهوانا ههف گرتن و چوونه بهرهمی چیم ، کوخوه
بافیژنه ئافئی ، وانا دینا خوه دانئی ، وئی رهخ چیم برهک پهژ
مه غهه هاتیه . نشکیفا کپوریشکهک بهزی ، پهزی مه غهلهاتی
سهر قئی یهکی سلکی ورهمی .

ومختا کپوریشکا نهفا یهکا دیتن ، گهلهکی شاپون و
ههفرا گوتن :

- ئیدی نه م چرا ههرن خوه بافیژنه ئافئی ، ژ مه ترسونهکتر ژئی
ههه .

نهوانا نهو قاسی ژ قئی یهکی که نییانومکی ژ وی که نی
لیئقی وانا قه لشین .

ئو دبیزن ومکی ژ وی روژی حه تانها کپوریشکی کودبن
لیئقی وانا قه لشینه .

● نان و زپیر ●

ئاباس گوندیکی که سیب بوو .

تهمامییا روژی ل دهشتی د خهبتی بوئا نهفه ری خوهرا
که ری نان دستخا . نهو ههه د خهبتی و ههه ری دفکری :
«گهلو ههه ، ومکی نشکیفا به ختهک بی سهر من ، راستی
خزنهکی ببن ، ژقئی تونه بوئی خلاز ب م ؟» .

روژمهکه هافینئی یه گهرم بوو .

ئاباسی دیسال دهشتی د خهبتی . نهو گهلهکی وهستی یا .

گوندیکی که سیب دخوست دوزا خومیا بهر دهری خوه
چه نه رکه .

ومختا نهو پهی خهباتی و مستیایی دهاته مال ، دهست
وی خهباتی دکر . نهوی پیشینی چهل دکولان ، ومکی ستونا
بنکینه .

جارمکی ، ومختا نهوی چهل دکولان ، مهرفهکی دهولهتی
هات ل ویده ریدا دهر باز بوو .

نهو نیزیکی که سیب بوو گوتی :

- تو چ دکی ، نهو چ چهلن دکولی ؟

گوندی سهری خوه بهر خوه دهرنه خست ، خودانا عنیا خوه
ته مزکرو بهن ویرا گوت .

- تشتهکی ناکم ، ماقولی من . مالافایی کالکی من بوته
زیرری خوه دور بهری قئی خوهلیا مه چهلکریه . نه م نهان لی
دگهرن . ومکی بقینه .

ومختا دهولهتی نهفا بهیست چعقی وی فره بوون معدی
وی بوئا دیتنا وان زیرا ئوسا قه بوو ، تهیی بگوتا ومکی سال و
زهمان برچی مایه .

نهوی تو تشته نهگوت هههکی سهکتی ، هیشت و چوو .
پهی چوینیا دهولهتیرا گوندی ژئی خهبات خوهیه وی
روژی خلاز کر .

نهو چوو مال و پیرا - پیرا دهست پیکر ستوون هازر کرن .

ومختا ژئی نهفا یهکا دیت عجیبمایی ژ میری خوه برسی :

- مالافا ، ته هئی چهل تهمام نهکولانه ، تو ستوونا هازر دکی ؟
میر جابا ژئی ها دا :

- ژنک ، قهت فکارا نهکه ، حهتا سبئی چهل بینه کولانی .

خیهلهک دهر باز بوو ، ته عری که ته عردی ، دهولهتی بهر
فهنا خوه بوو . نهوی ژن ، زارو خولامی خوه هلدان ، هات
نهمامیا شهقی دهست پیکر دور بهری خوهلیا که سیب ، عرد
کولا ، بوئا زیرا بقینه .

نهوی زیر نه دین ، بی گومان هیشت و چوو .

ومختا سبه زهلال بوو گوندی هات و دهست بی کر چعلی
هازر کریدا ستوون نکاندن . پاشی سهر که فرمکی رونشت ،
سهر دهولهتی و بی ئاقلییا وی که نییا .

بونا قاسه کی هینسابه . هات بن سیا دارمکنیدا رونشت و نشکیفا
خه ورا چوو .

خه وینیدا نه و خوهرا دفکری و هادگوت : « خودی ، گهلوی چ به ،
وهکی تو به خته کی نوسا بدی من ، نه ز دستتی خوه بدمه چ ،
نه و دستت خوهدا بغه زیر ، نه ز دهوله تیم ، ژفی زهلولیی
خلازیم . »

زری ناغا وان متالادا ، دنگه ل وی تهسه له بوو .
تاباس نها خوهستنا تهیی بی سیری ، ده زوو بکه
دستتی خوه بده سهر نشته کی ، نه وی دستت خوهدا بغه زیر .
تاباس ژ گوهی خوه باوار نه کر ، لی خوهست بجیر بینه .
ومختا نه ، دستتی خوهدا سهر که فری کیله کا خوه ،
نه و که فر پیرا پیرا بوو زیر .

پاشی نه وی دستتی خوهدانی سهر که فرمکی دنی ، نه و
ژی بوو زیر . گوندی گه له کی شابووو نشکیفا ناقله ک هاته
سیری : « نه زنی ههرمه باژیر ، ورا ههر تجتی بکه زیر ، پاشی
ل ورا کوچک سهر اکتی چیم ، کنجی به دمول خومکم و ب
ناغاکیمی دهر بازکم .

نه وی خوهست وابه ، لی دیت هی وهستیایی و برچی به .
وی چاخی که ته بیرتی : « نه من ژ مالی خوهرا هنه نان و
پیغازمک نانیه ؟ » ومختا وان دستتی خوه بره تورپه ، نان و
پیغازی ژنی دهرخه ، وی نان و پیغاز دستدا بوونه زیر .

تاباس ژ فی یه کنی گه له کی ترسیا ، فکری وهکی وی
فرهادا خوره کی دستت ژنی بغه زیر ، نه وی چ بکه ؟
نی ، وهکی نوسانه ، حساب یه که ، نه وی دیسا برچی
بمینه .

ومختا تاباس نشکیفه حشیار بوو ، دورا خوه نهیری ، دیت ، کو
ههر تشت دهرموه ، ب خونتی خاپیایه ، نه و گه له کا شا بوو .

● شیرنی چهف قوال ●

جارمکی شیر دهرکه تبوو نیچیری . نشکیفا کیوریشکه ک
ل بهر وی رابوو ، نه وی دا په وی ، گاز کرو گوتی :
- هی کیوریشکا چه له نگ ، ته زه تویی کودا ژ بهر من

بزهی ، نه زنی نها گوشتتی ته بخوم .

ومختا نیزیکا یا وی کر ، نشکیفا بزنه که کوفی پیشی یا وی
دهرکه ت . شیر لی نهیری ، وهکی بزنی دها مه زنه ، گوشتتی وی
گه له که و نه و نیچیرمه که دها رنده . نه وی کیوریشک هشت داپه ی
بزنی . ههما هندک مابوو ، کوشیر خوه بزنیرا بگهینه ، چاخی
که رمکه خه زالا . تشکیفه بهر وی بانزدا .

نه وی قنی جاری ژنی بزنی هیشت و داپه ی کارا خه زالا .
ومختا کارا خه زالی پیشییا شیر دهرقی یا ، نشکیفا راستی
چه مه کی گور هات ، نه وی سهر ویرا فرقاسی کرو دهر بازی نالی
دنی بوو . شیر هات سهر که قیا چیم سه کنی نکار بوو سهر
بانزدا وی چاخی نه وی نشکیفا ل نافی نهیری سیا خوه نافیدا
دیت ، هه و زانبوو ته رمو له کی مه زنه و بهر وی سه کنی به .

شیر فکری ، وهکی چ لازمه ئیدی بده په ی کارا خه زالی هاز
حه یوانه کی مه زن قابهر وی ، ناغا نافیدا سه کنی به ، نه و
نیچیرمه که دها رنده . نه وی وی دهقی خوه نافیته ناغا چیم ،
وهکی نیچیری بگره . نیچیر ناف نافیدا تونه بوو . لی چه می
گه له کی کور بوو ، شیر هیدی - هیدی نقویی ننه نافی دبوو و
دخه نقی . وی چاخی کیوریشک ، بزنا کوفی و کارا خه زالی ره خ
چه م سه کنی بوون ، ل شیرنی کو دخه نقی دهرپین ، هه فرا گوتن

- تهرا نوسا لازمه ، شیرنی خوتحوری .. تیر نه خار ، ته
دخوهست نه م گشت بخارانا ، لی تهرا له ف نه هات . سهر به لا
خوه فه بویی .

● پادشاهی خه وار وک ●

جارمکی گوندیک نیقرو کاما خوه بهر ددا ، سهرنی خوه
دده سهر که فرمکی ، هنه ک رادزی . خه وینیدا دبینه ، وهکی
بیدهرا وی کوتای به ، گهنمی وی عمبارا کری به .
شابوونا نشکیفا چعهفی خوه فه دکه ، گایی خوه نه بینه کا
دزی بوون . لی دگره - ناگهرا ، نابینه . به نگوژا ، بهن
چارخی خوه دشدینه ، بهری خوه دده مالا پادشاهی .
- برا پادشایی ساغبه ، من کام دکر نیقرو کا بهردان ،

هنه کی هینسا بووم ، رابووم دیت ، گایی من دزینه .
نھا ئەز خولام ، هاتمه جهم ته شکیات.

- دغه تورازاییویی ؟- پادشه ژئی دپرسه

- به ئی ، من چهند دهقا چعقی خوه دانهسەر ههف فرماشبووم
رابووم ، من دیت گا دزینه .

- بیحشی ، تو چما رازایی چما نزانئ مهرفی کورا دزی مائی وی
ددزن؟

- برا پادشایی خومشبه - گوندی دبیزه - من هوزانیوو، ومکی
پادشئ مهیی حشیاره ، ئی ومختا بزانیوو یا کوئوی رازایه ،
ئەز تو جارارانه درام .

علی خان

هەر رۆ ومختا علی خان ژباخچی . زاری دهاته مال پیرکی
کولامه کانفیت ددانی .

رۆژمکی ژئی ئەو هات ، دیسا بهر پیرکی سهکنی ، نزام چما
ئەوی کانفیت نه دانیدا ، ئی گوئ:

- علی خان ، هه ره سەر چعقی خوه بشو .

علی خان سەر چعقی خوه شوشت ، نۆلا هەر جار ، هات بهر
پیرکی سهکنی

- لاو ، هه ره نوتاخا خودا بلیزه - پیرکی گوئی . ئەو چوو دهستب
لیستکی کر ، پیرا ژئی دفکری ، چکا چاوا تیکه بیرا پیرکی کو
کانفیتا بدئ .

علی خان بی قهلمی رهنگ - رهنگی شکلی کانفیته کی کشاند
بر نیشانی پیرکی کر .

- من رند کشاندیه ، پیرکی؟

- زعف باشه ، تشته کی دنئ ژئی بکشینه ، لاو!

قی جاری ژئی ئەوی شکلی کورپه کی کشاند ، کو کانفیت دخار .
- پیرکی ، ئەفا ژئی رنده؟

- ئەری کورپی من ، زعف رنده ، یاکی دنئ ژئی بکشینه . علی
خان شکلی پیرمکی و کورپه کالی کشاند ، ومکی پیرک چاوا کانفیت
دده کورک .

- وهی چعقی من برژه ، من بیر کریه ، ئیرو کانفیت نه دانه ته .
نه قینگئ من کامچویی بویه .

دزئی ههن

شهفه کی نیقی شهفی دزهک مالا دهوله تیکی تالان دکه هورمورا
دده پشتا خوه ، کو هه ره قهرمول پیشینی دگره .

- قئ شهفی ئەو چی به تودقی ، جامیر؟

- ئەز خولامئ پادشیمه ، ئەو ئیشهف چورعمه تی ، ئی بهری مرنا
خوه منرا گوئ ومکی قئ هورموری بقمه مالا برئ وی .

- ئی مه چرا دهنگئ مرنا وی ، شینا وی نه بهستییه ؟

- سهبرکه . پزمام ، هونه ئەوی کشکی سینی بیهینه . قهرمول
گوئنه دز باومر دکه ئەوی بهرده . سبهتری ئیدی درمنگ بوو .

لاقر دپی گور

پهی بارانرا کهرئ خومست هه ره بچیره سمئ وی هه تا نیقی
مه رییدا دچوون . پلنگه کی نه چیرباندی ومختا دهوسا لنگئ وی

دیتن ، دئی خودا فکری ، گوئ:

- وملهه ئەفا حیوانه که مهزته ، تی کفشی گهله کی قهواته . ئەز
گهرمه که ههفالتی ویرا بکم .

رۆژمکی ئەوانا راستی ههف هاتن

پلنگ گوئ:

- ئەز دببیم تو گهله کی قهواتی ، ومره بفته ههفالی ههف تهنگا
سینیدا کیری ههف بین .

ئەفان گلپانا کهرئ خومشی هاتن .

که چوو چیره ، ئی پلنگ بیچیری .

گورمکی برچی پیشی یا کهرئ گرت . ئەوی ئوسا کره ژرین ومکی
پلنگ دمنکی وی حهسیا ، هات کومه کی بدئ .

گور ترسیا رمفی .

- برا ، چ سهرئ ته قهومی بوو ؟ ئەز گومانم ته ژ ترسی بوو ، ته
ئوسا دگره زرینی؟

پيشه‌گي پيشگي

چاره‌گي پشيك دچه ميشه سهيرانگي . ميشه را راستي روپيكي تي .

- سه لام روپيني ده لال ، ته چاواني ؟

روفي ب فيلبازي ل پشيك دهنه ، دبيره ، دبيره :

- توفان دهر چ دگهري ، چ پيشا زاني ، دبه نه جاري

ياني داربر ؟

- ناخير ، تهن پيشه‌گي زانم ، هلدكشمه سهر دارا كه لب

زي نكارن من بگري .

- تهن وي په‌گي دكاري بكي ؟ مالافا :- روفي زي

دپرسه - نه زسه د پيشه‌گي زانم .

نيچرفان كه لبني خواهه نشكيفا ل وان دهرتي ، كه لب دده

پهي وان ، روفي دگره . پشيك دهره ، هلدكشمه سهر سهرني

داري .

- ئي ، روفي ، نه ز تهن پيشه‌گي زانم ، نه وي زي نه ز

خلازكرم ، لي نها تو چ دكاري بكي ومكي سه د پيشا زاني ؟

★ ★ ★ ★

★ ژنډمر

كتيبي - شيري جعف قول ، ژ جمعني بهر مفكرو هازركر ، هامويني

ريكو . بهريقان ، ۱۹۷۲ .

فهرهينكوك

نيچار : نه مجاره

ناليك : لايك

نالك : ژيريكوتن ، شكان

ئوسا : وهما ، بهم جوړه

ناني : هينا

ناقله‌ند : گيز ، نه زان

نار : نار

- پ -

بهرف : كوږونه‌وه ، ناپوره

به‌نكورا : گورموي

به‌نچارخي : كاله ، پيلاوي له پيست دروست كراو .

به‌دمو : جوان ، رند

به‌رب : بهرمو

- نابرا ، گور ، لاقردی دگر ، نه ز لاقردی وی دکه‌نیام .

- نه ز زی ئوسا د فکرم - پلنگ جاب داو چوو .

چاره‌گي گور ديسا پيشيا كه ري گرت ، كه ري دهسپيني گوردا

ديسا كه زريني ونشكيفا جان دا .

پلنگ نه چوو كومه‌كا ، هه‌فالي خواه ، هه زانبوو كه ديسما

لاقرديني گور دکه‌نه .

جابا گوندي

دوله ته‌گي گازی كه سيبه‌گي كر ، كوزه‌فيا وي بدرو .

- چقاسي وعده لازمه ؟ - كه سيب گوت .

- چه تا روهه‌يه .

- هه‌ق چقاسه .

- چه‌واله نار ، هه‌ركي رند بخته‌تي .

په‌فكه‌تن .

كه سيب سبه‌تدي روپرا دهسپيكر چه تاني ئيفراري زهفي درو .

ئيفاري وهستيايي گوت د هوله‌تي :

- بهسه !

- چاوا بهسه ، ته نيفي زهفي درويه .

- رو چويه ناغا ، نغري‌يه .

- تشت ناكه ، رو چويه ناغا ، لي جوشكا وي هيف دمر كه تيه .

گه‌ره‌كه شهف زي بن داريدا رازا چه تا سبي .

سپيرا زهفي خلازكر .

- پزمام ، چه‌واله‌گي بچوك بينه ، ناري خواه بقه .

كه سيب د هوسا ئي بچوك چه والي مه زن ناني .

- ته چرا چه‌واله‌گي ئوسا مه زن تانيه ؟

- نه و بري چه والي بچوكه - كه سيب جابا وي دا .

دوله‌تي عجيبمائي گوت :

- چاوا دقهوما بري چه والي بچوك هه به ؟

- لي ومختي هيف خوشكا روپيه ، چه والي مه زن زي بري چه والي

بچوكه .

دوله‌تي نكار بوو جابا كه سيب بدا ، چه والي وي پزي نار كر

، گوت : « ته را توغربه ! »

- چ -	بجیرین : بله و برین
چرا : چوا ، له بهرچی	برچی : بزسی
چاخ : له وکات ، گاف	بهزی : دهر بهری
چمکه : چونکه	بفه : ببه
چعل : چال ، قورت	بافیزنه : بهاوینه ، بخه نه
چیره : له وهر	بارشبوون : ناشت بوونه وه
چکا : چ	پارفه کهن : دابهش کهن
چعف : چاو	پار : بهشی ، حصه
چقاس : چهند	پیرا - پیرا : پهیتا .. پهیتا له سه ریهک
چنیم : چه م	په ی : پاش ، دوا ی ، شوین
- ح -	پیرک : داپیره ، نه تک
حال بوون : بهریشان بوون	پیشه : پیشه
- خ -	پیرا : له گهل وی
خرته کی : خه زنهک	- ت -
خولیا : خؤل ، خاک	تینی : دی ی
- د -	تمی : همیشه
دنی : هی تر ، به کیکی تر ، دی	تهف : له گهل
دقیزه : دمکوته ، دموته	توب : کوم ، گر ، خر
دموله تی : دمو له مهند	ته فایی : پیکرا
دگولان : هه لدمکه ند	تونه : نه ما ، کوتا ، هیچ نه بوو
دوڤا : دهورو بهری	ته مز : پاک
دینا : سه رنج ، ته ماشا	ته رمول : گیانه وهر
دمرموه : درو	توجارک : چ جارک
دها : گه لهک ، زور ، پتر	تجت : تشت
دهوسی : شوین پی (شون) ، شوینه وار	ته نگا سئیدا : له کاتی ته نگانه دا
دهرتی : دیته دهری	لفری : تاریکی
- ر -	ته غمینکر : تقدیر
روچک : رومهت ، سیما	ترسونک : ترسونک ، نهویر
رهقی : هه آلات	تزی : پر ، مشت
روڤرا : سه ر له به یانی	- ج -
رازا : خودریژ کردن ، نویستن	جسن : نه ژاد
رهخ : که نار ، لیوار ، لای	جیکی : جینگا
ره مبلداری : راویژکاری ، بنیشاندان	جاب : وه لام
- ز -	جان : گیان ، جوان
زه لال : روون	جامیر : جوامیر
	جه م : لا ، کن

زفول : نه هامت ، كه م دهرامهت

زار : زاروك ، مندال

زرين : زهرين

- ژ -

ژنك : نافرهت

- ش -

شاندين : ناردن

شيو : متستومر

شا : شاد

- س -

سيا : سنيهر

سييار : سوار

ستونا : نه ستونگ ، كوله گه

- ق -

قاسي : به قه د ، هه ندي

قهلشين : قه لشتن ، درز

قولخ : پاريزگاري ، پاسه وان ، زيرمه فان

قيره كر : سهير كرد

- ف -

فك و قالا : دهست به تال

فهكرنه : كردنه وه

- ك -

كال : پير

كه سب : هه ژار ، نه دار ، رهنج

كو : كوي

كودا : بو كوي

كه فر : تاويز ، به ردي زل

كه فيا : توپال

كوفى : كنيوي

كوچل و سهرا : كوژك و سهرا ، بالاخان

كنج : جل به رگ

كه ري : ميگهل ، ران

كيزي : هه و دهنگ ، به دهنگ هاتن ، يارمه تي

كه نيا : پي كني

- گ -

گونه كار : تاوانبار ، گونه كار

گوډ : تيژ ، خيرا ، خوډ

گاز : بانگ

گور : گورگ

گلي : ناخافتن ، قسه

گفشكر : به روون و ناشكرا

گه لي : نه ري ، ناخو

- ل -

لهز : پهله ، خيرا

ليني : له به رنه وه

لاقرد : گالته و گپ ، گه مه ، ياري

- م -

معدى : مدح ، ستايش

مه غه ل : راکشان ، نوستن

- ن -

نه قى : نه وه ي

نه قيركيډ : نه وه ي .. نه وه

نكار : ناتواني

نشكيفا : له ناكاو كت و پډ

نيبوو : نه چوو

نكاندن : چاندن

نه ري : ته ماشا به ر كردنه وه

نولا : ومكو

نقو : نقوم ، ژير ناو كه وتن

- ه -

هه ف : په كره

هون : نيوه

هه ري : ده چي

هيشت : جي هيشت

هيسا : حسايه وه

هورموډ : وږده واله

هه و : وهه ، نه جوږه ، وا

- ي -

يه كيرا : له ي

يه كا : شيوه ، جوږ